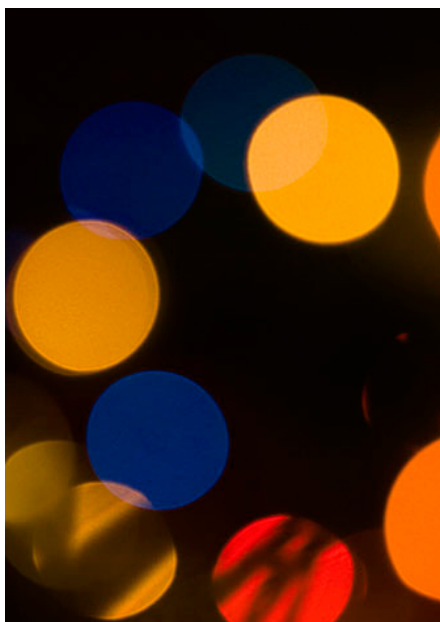

Trudne słowo bokeh

Katarzyna Polut

Z pewnością każdy z Was spotkał się z określeniem w fotografii: „bokeh” - potocznym znaczeniu „rozmycie tła”. Ale czy każdy wie na czym to polega? W jaki sposób powstaje i jak można samemu utworzyć różne efekty z tym związane? Niektórzy uważają ten za „wadę” obiektywu, jednak większość fotografów zgłębia swoją wiedzę na ten temat i twórczo wykorzystuje w swojej pracy.

Tak więc na początek przedstawię surową definicję tego słowa: BOKEH – to transliteracja japońskiego słowa bo-ke lub boke oznaczającego rozmycie, jakość pozaogniskowego obrazu oddawanego przez obiektyw. Na fotograficzny „bokeh” mówi się czasem boke-aji, co można dosłownie przetłumaczyć jako „upodobanie do nieostrości”.

Tu i na sąsiedniej stronie - przykład bokehu, rozmycie tła na, na którym pojawiają się jasne punktu w kształcie koła

Miękkie rozmycie tła pozwala na wyodrębnienie tylko pierwszoplanowego obiektu na którym ma się skupić uwaga odbiorcy. Jednak nie należy mylić tego pojęcia z „nieostrością” spowodowaną poruszeniem - czy to fotografowanego obiektu, czy aparatu.

Teraz mając już podstawową wiedzę o znaczeniu pojęcia bokeh postaram się wyjaśnić parę rzeczy z nim związanych. Skąd ten bokeh? Powstaje w dość prosty sposób. Ustawiając ostrość na dany obiekt często nawet nie zwracamy uwagi na to, jak rozmyte jest tło w kadrze. Przy odpowiedniej ogniskowej obiektywu i odległości od fotografowanego obiektu powstaje nam właśnie ciekawy bokeh. Obiekty w tle rozmywają się w kształcie otworu przysłony.

Teraz z pewnością wielu z was nasuwa się pytanie- jak powinna być otwarta bądź przymknięta przysłona, żeby uzyskać ładny efekt bokehu? Więc powiem tak: nie da się jednoznacznie określić przy jakich ustawieniach uzyskamy zamierzony efekt, gdyż wszystko zależy od obiektów znajdujących się w tle oraz od

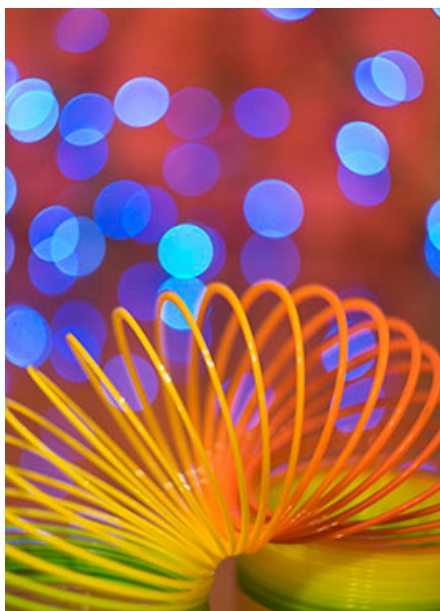
rodzaju obiektywu. Przykładem mogą być np. jasne obiekty które będą znajdowały się w tle - rozmywają się w kształt przysłony. Oczywiście im więcej listków przysłony, tym otwór będzie bardziej przypominał koło.

Kolejną rzeczą jest dobre naświetlenie - można wydłużyć czas ekspozycji. Natomiast przy zdjęciach gdzie głównym obiektem jest coś drobnego np.: owad, przyda się lampa z dyfuzorem która delikatnie doświetli i pozwoli ładniej wyciągnąć szczegóły.

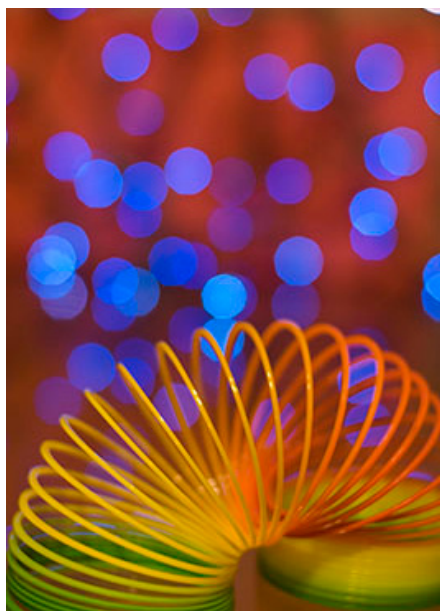
Rozmycie jakie pozwala nam uzyskać obiektyw zależne jest również od jego konstrukcji.

Najlepszymi obiektywami do uzyskania ciekawego bokehu będą obiektywy „jasne”, czyli o małej minimalnej wartości przysłony, najlepiej nie większej niż f/2.8.

Warto więc się teraz przyjrzeć jak wyglądają zdjęcia zrobione różnymi obiektywami przy tej samej wartości przysłony:

Helios, f/2 58 mm

Nikkor, f/2 50 mm

Jupiter, f/5,6 135 mm

Widzimy więc jak ważny jest rodzaj obiektywu, jego budowa ale również ważny jest fotografowany obiekt. Im drugi plan jest dalej tym lepsze efekty bokeh jesteśmy w stanie osiągnąć.

Dla chcących się trochę pobawić z efektami polecam zrobienie sobie samemu nakładki na obiektyw dzięki której jasne obiekty w tle będą w kształcie wzoru który sami sobie wybierzemy. Jak to zrobić? To bardzo proste. Potrzebujemy do tego kawałka kartonu (najlepiej czarnego), taśmy klejącej, nożyczek i trochę fantazji. Wycinamy z kartonu pasek, który przymierzamy do obiektywu. Szerokość zależy od obiektywu do którego chcemy zastosować nakładkę, ale pamiętajmy, żeby nie była zbyt wąska gdyż będzie się zsuwać. Następnie trzeba zrobić „wieczko”. Staramy się zmierzyć średnicę i rysujemy na kartce, wycinamy. Teraz należy wyciąć kwadratowy otwór w który będziemy wkładać przygotowane wzory powycinane w kawałku kartki. Wszystko ilustrują dwa zdjęcia poniżej. I tutaj muszę dodać jeszcze jedno. Mając gotowy otwór możemy go wykorzystać także jako „winietę”.

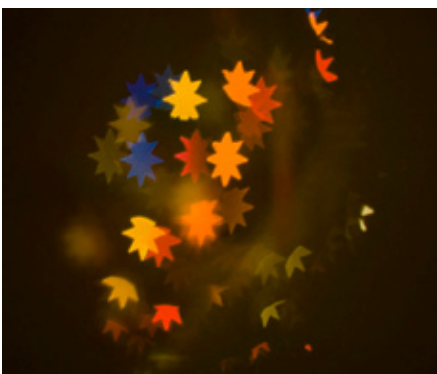
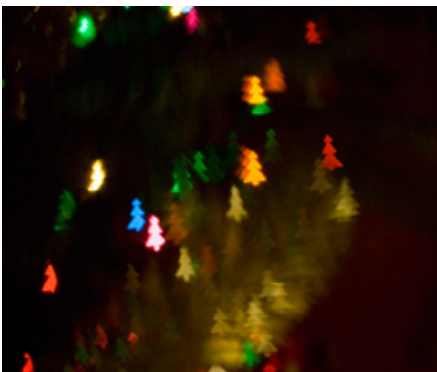

Helios, f/5,6 58 mm

Sigma 70-300, f/5,6 150 mm

Efekty możliwe do uzyskania za pomocą nakładek opisanych w tekście powyżej

Następnie przyklejamy wieczko do opaski i teraz już tylko musimy przyszykować sobie wzory. Trzeba zwrócić uwagę na to, aby rozmiar wzorów nie był zbyt duży gdyż nie otrzymamy zamierzonego efektu (ok.1cm). Jakże wzory? To już zależy od waszej inwencji twórczej. Powodzenia!

Najciekawsze efekty jednak da nam Lensbaby.

System obiektywów Lensbaby

W Polsce może nie jest tak powszechne i budzi sporo dyskusji. Nie każdemu podobają się efekty, które można otrzymać tym wynalazkiem. Jednak z pewnością jest to super sprawa dla osób, które szukają nowych ciekawych

rozwiązań związanych z bokehem. Co to jest? Lensbaby to obiektyw charakteryzujący się szczególnymi właściwościami obrazu - nie możliwe do uzyskania za pomocą tradycyjnej optyki, stosowanej w cyfrowych lustrzankach.

Ma zupełnie inną budowę niż reszta standardowych obiektywów. Przede wszystkim składa się z gumowych elementów z kulowym mocowaniem. Brak w nim elektronicznej komunikacji z aparatem więc oczywiście tryb jedynie manualny. Co ciekawe i co najbardziej go wyróżnia: ostrzenie odbywa się tu ręcznie, obracając nim co pozwala na ukierunkowanie miejsca w którym ma być ostro. Konstrukcje stanowią 2 soczewki a przesłona regulowana jest za pomocą wymiennych blaszek o różnej średnicy. To jest najnowsza wersja tego typu obiektywu. Na rynku można się spotkać jeszcze z innymi typami ale wszystkie dają możliwość „wyginania” obiektywu i wszystkie podobnie działają.

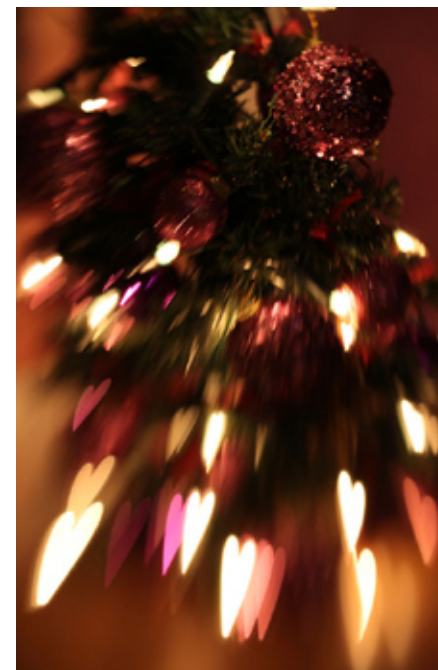
Przesłona: posiada wymienne krążki z tworami, które są mocowane magnetycznie, można tu użyć też niestandardowych krążków np. w kształcie serca, gwiazdki.

Wyróżnia się dużą ostrością skupioną w jednym miejscu kadru (zwanym Sweet Spot) oraz charakterystycznym rozmyciem reszty obrazu. Im dalej od Sweet Spotu, tym większe rozmycie. Ma się wrażenie jakby obraz spływał po płaszczyźnie. Daje możliwość operowania głębią ostrości i otrzymania w miejscach nieostrych naturalnego bokehu.

Z normalnymi okrągłymi przesłonami daje rozmycie w kształcie jajka/elipsy. Należy jednak pamiętać iż da się ustawić ostrość tylko na niewielkim obszarze nawet jeśli całość obiektu znajduje się w tej samej odległości. Wada? Nie, to jest właśnie zaleta. Pozwala na uruchomienie wyobraźni i kreowanie ciekawych kadrów. Lensbaby można porównać do efektów fotografii otworkowej. Dzięki **możliwości manipulowania ostrością w dowolnym zakresie** daje efekty zbliżone do obiektywów typu „tilt” czy aparatów wielkoformatowych. Podsumowując - na temat bokehu można by napisać całą książkę. Jednak najpierw warto zapoznać się z podstawowymi informacjami dotyczącymi tego zagadnienia. Więc o czym

trzeba pamiętać? O tym, że każdym obiektywem można uzyskać ciekawy efekt rozmycia tła. Potrzebne jest jedynie trochę cierpliwości i wypróbowanie samemu swojego obiektywu (obiektywów) w różnych warunkach: na dworze, w domu, przy pełnym słońcu jak i na nocą na ulicy pełnej latarni. Ponieważ jak było wspomniane nie da się jednoznacznie ustalić przy jakich parametrach i warunkach można uzyskać dany efekt. Życzę więc owocnej pracy.

Trzy zdjęcia ilustrujące możliwości systemu Lensbaby

Powyżej i na stronie obok - fotografie wykonane z małą głębią ostrości doskonale pokazują na czym polega rozmycie tła

ZAPRASZAMY DO DYSKUSJI NA FORUM
<http://ckfoto.pl/forum>